

ВПЛИВ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 339.727(477)

Потябін М.Ю., студент 4 курсу
факультету економіки і права
ХНЕУ імені Семена Кузнеця

Інвестиції є вирішальною складовою економічного зростання країни. Від залучення інвестицій залежить якість життя населення та розвиток сучасного суспільства взагалі. Слід зазначити, що поняття інвестицій потрібно розглядати у контексті політики Міжнародного валютного фонду (МВФ), адже іноземні запозичення і співпраця з МВФ сьогодні є необхідним фактором стабілізації економічної ситуації в Україні.

Мета роботи полягає у визначенні можливих варіантів підвищення інвестиційної привабливості, орієнтуючись на політику кредитування МВФ. Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань:

- 1) охарактеризувати проблеми інвестиційної привабливості України;
- 2) висвітлити специфіку політики кредитування МВФ;
- 3) проаналізувати кореляційні зв'язки між інвестиціями в Україні та діяльністю МВФ.

Загальновідомо, що, по-перше, інвестиції виступають важливим фактором економічного зростання країни, а інвестиційна політика – елементом економічної політики держави, спрямованої на її економічне зростання. По-друге, для стимулювання інвестиційної діяльності використовують ряд методів, за допомогою яких можна стимулювати економічне зростання. До таких методів відносять: прискорену амортизацію, прозору податкову систему, регулювання банківських процентних ставок. Для України важливо використання усіх цих методів для підвищення економіки в цілому [1].

Держава повинна створити сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій. Їх залучення напряму залежить від індексу

інвестиційної привабливості, створений Європейською Бізнес Асоціацією задля того, щоб дати оцінку бізнес-клімату у країні. За останні роки можна простежити, що рівень інвестиційної привабливості України суттєво погіршився рис. 1.

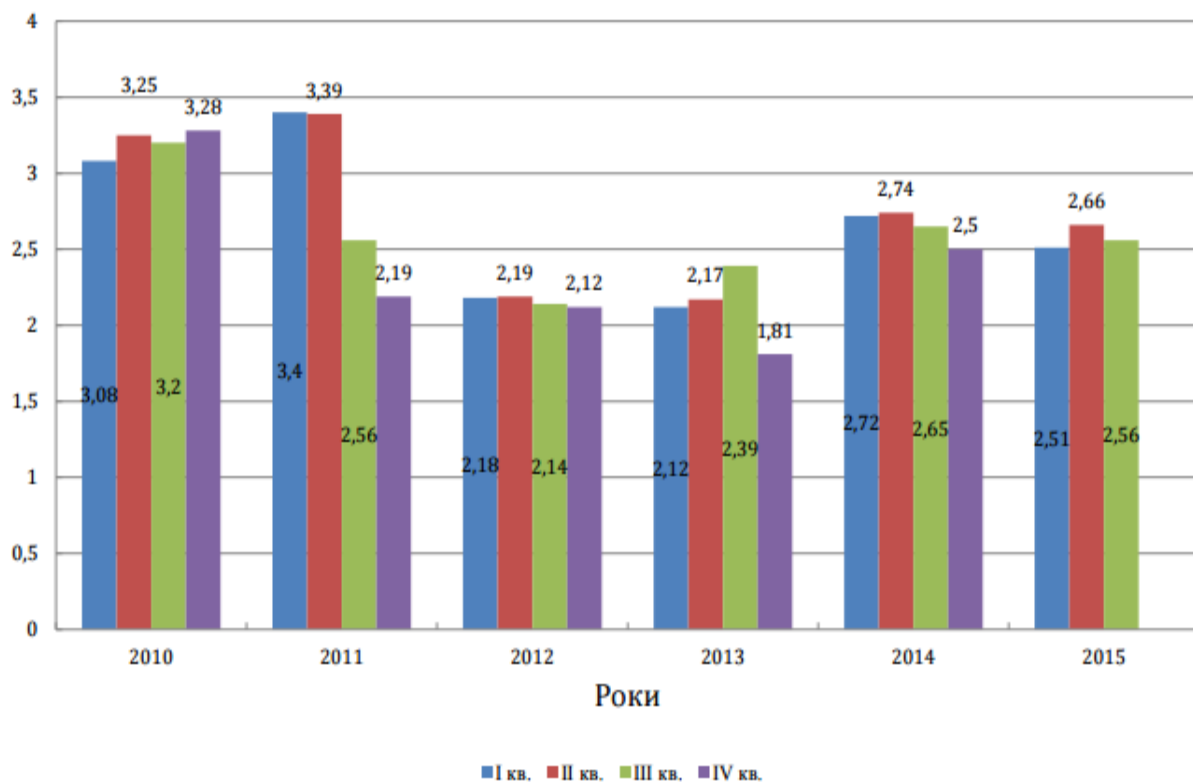

Рис.1. Індекс інвестиційної привабливості України в 2010-2015 рр. (поквартально) за даними ЄБА [2].

Тому на даному етапі розвитку слід приділити увагу поліпшенню інвестиційної привабливості економіки України.

Обсяг іноземних інвестицій є одним з показників, що характеризують ступінь інтеграції країни у світове співтовариство. Інвестиційна привабливість країни визначається по загальному інвестиційному клімату, умовами проведення зовнішньої економічної діяльності, у тому числі правовими, митними. Іноземні інвестиції стимулюють темпи зростання національної економіки, надходження сучасних технологій, техніки, обладнання, створюють додаткові робочі місця, посилюють конкуренцію усередині країні, завдяки чому поліпшується вироблена продукція та зникають неефективні (низькорентабельні) підприємства.

Значний приріст прямих іноземних інвестицій в Україну відбувався в 2005 та 2007 рр., а починаючи з 2008 р. їх темпи скорочуються [3]. На погляд Панкратова О. М. та Дринова Н. С. слід розділити причини спаду інвестиційної активності на чотири групи [4] :

1) проблеми для вітчизняних інвесторів (оподаткування, корупція, контроль);

2) проблеми фінансування інвестиційних проектів з бюджету (відсутність розроблених цільових державних програм, корупція у вищих органах державної влади);

3) проблеми банківських установ (ризик повернення кредитів, відсутність масштабних регіональних інвестиційних проектів);

4) проблеми іноземних інвесторів (ризик внаслідок недостатньої інформованості, часті безсистемні зміни законодавства, корупція, слабка організованість інвестиційного процесу).

Обсяг золотовалютного резерву країни має вплив на її інвестиційну привабливість, що зміниться, якщо він збільшиться за рахунок кредитування МВФ.

Співпраця України з МВФ розпочалася у 1994 році за програмами кредитування Systemic Transformation Facility (STF), Stand-by та «Механізм розширеного фінансування»(EFF), за якими Україна отримала близько 4,3 млрд. дол. Необхідно зауважити, що значна частина цих коштів пішла на фінансування дефіцитів платіжного та торговельного балансів, а також формування валютних резервів. 2008 рік відзначився світовою фінансовою кризою у світі, котра не оминула і економіку України. Відбувався загальний спад ВВП, зростання величини від'ємного сальдо торговельного балансу, зменшення обсягів іноземного інвестування. Тому в кінці жовтня 2008 року МВФ прийняв рішення про виділення Україні кредиту в розмірі 216,5 млрд. доларів на 15 років під 4% річних в рамках програми «stand-by для подолання проблем в економіці [5].

Доцільним буде згадати приклад 2008 року, коли валовий зовнішній борг України склав 102,4 млрд. дол., а борги українських банків були на рівні 42,1 млрд. дол. [6]. Наслідки такого витрачання траншів призвели

до того, що валовий зовнішній борг виріс на 24,5 млрд. дол. і склав 126,9 млрд. дол. При цьому зовнішній борг комерційних банків зменшився на 18 млрд. дол. і склав 24,1 млрд. дол. Ці засоби спасли Україну від дефолту і багато банків від банкрутства.

Слід також зазначити особливості надання кредитів МВФ для України. Протягом 2005 – 2015 рр. імпорт в Україні перевищував експорт, а це призвело до зростання зовнішнього боргу, це ускладнює для України процес отримання нових кредитів. МВФ досить жорстко обумовлює виділення чергових траншів, виходячи із фінансової та бюджетної дисципліни країни. У конкретних українських умовах виконання цих вимог може призвести до загострення вкрай складних соціально-економічних проблем, включаючи банкрутство підприємств, згортання програм підтримки незахищених верств населення.

Без проведення економічних і соціальних реформ кредитна допомога МВФ не має сенсу, бо значна частина проектів, на які були взяті кредити МВФ, не реалізовані або припинені в Україні [7].

Таким чином, можна зробити висновки, що для підвищення інвестиційної привабливості держави перш за все необхідно впровадити прозору систему оподаткування, збільшити нагляд у справах корупції. Також розробити цільові державні програми, які допоможуть покращити рівень господарювання підприємств і, як наслідок, рівень інвестиційної привабливості у цілому. Є всі підстави стверджувати, що макроекономічні наслідки 2015 року будуть визначатися критичним рівнем міжнародних резервів НБУ, збільшенням дефіциту бюджету, зменшенням купівельної спроможності населення, скороченням капітальних інвестицій. Тому на сьогодні вкрай важливо відновити продуктивну співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями (МФО), провідними з яких є група СБ та МВФ, що допоможе значно покращити інвестиційні настрої потенціальних бізнес-партнерів, суттєво знизити вартість зовнішніх запозичень і стабілізувати міжнародні резерви. При цьому, потрібно зауважити, що виявлені пріоритети в наданні допомоги з боку МВФ та Євросоюзу у 2016 році з метою подолання загрозливих політико-економічних та соціально-психологічних

дисбалансів як наслідку деструктивного конфлікту між європейською та євразійською інтеграцією країни потрібно враховувати під час формування стратегії сталого розвитку національного господарства.

Література

1. Голованова М. А., Мельникова В. І., Мельникова О. П., Мельников О. Г. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості України / М.А. Голованова, В.І. Мельникова // Бізнес Інформ. – 2012. – №6. – С. 59 – 62.
2. Європейська Бізнес Асоціація : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eba.com.ua
3. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
4. Панкратова Е. Н. Инвестирование как фактор эффективного регионального развития / Е. Н. Панкратова, Н. С. Дрынова // Бізнес Інформ. – 2011. – № 8. – С. 59 – 62.
5. Программа сотрудничества МВФ и Украины не решила структурных проблем – отчет МВФ [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://economics.unian.net/rus/detail/110606>
6. Платонов Д. Кредитная ломка: нужны ли Украине транши МВФ, чтобы спастись от голодного обморока / Д. Платонов// Аргументы и факты. – 2012. – №36.
7. Кондусова Л. Ф. Валютно-фінансові розрахунки зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібн. / Л. Ф. Кондусова, І. І. Нескородєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 200 с.

Науковий керівник,
к.е.н., викладач

Крохмаль С. С.

Опубліковано в авторській редакції